

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยฉบับนี้ได้รวบรวมประเด็นสำคัญต่างๆเพื่อที่จะนำบททวนถึงเนื้อหาสำคัญให้ตรงกับวัตถุประสงค์การดำเนินงานของ“แนวทางการปรับใช้ผ้าพื้นถิ่นในประเทศไทย สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเฉพาะกลุ่มธุรกิจ MICE” ดังหัวข้อต่อไปนี้

2.1 ผ้าพื้นถิ่น (Local Textiles)

2.2 มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage)

2.3 การสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Interpretation)

2.4 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (Tourists Behavior)

2.5 การจัดการประชุมสัมมนา งานแสดงสินค้า และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (MICE)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผ้าพื้นถิ่นและพฤติกรรมผู้บริโภค

2.1 ผ้าพื้นถิ่น (Local Textiles)

ผ้าไทยพื้นถิ่นโดยส่วนใหญ่ผลิตจากเส้นใยจากธรรมชาติสองชนิด คือ ไหม และ ฝ้าย แต่มีความแตกต่างกันตามท้องถิ่นที่ผลิตในการใช้สีย้อม วิธีการย้อม วิธีการทอ ลวดลายที่ทอ และ การปักประดับเพิ่มเติมด้วยวัสดุต่างๆ (ทบทวนมหาวิทยาลัย, 2541) ผ้าพื้นถิ่นที่ทอจากไหมและฝ้ายมีคุณสมบัติแตกต่างกันโดยที่ทอจากไหมจะมีเส้นใยที่คงทนกว่า แต่วัตถุดิบและกรรมวิธีเพื่อให้ได้เส้นใยนั้นยากกว่าผ้าที่ทอจากฝ้าย ผ้าไหมจึงถูกนิยมใช้ในโอกาสพิเศษ งานบุญประเพณี หรือ พิธีกรรม ส่วนฝ้ายฝ้ายนิยมใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544: 40-41)

ด้วยผ้าไทยพื้นถิ่นเป็นศิลปหัตถกรรมที่มีความแตกต่างกันตามบริบทของพื้นที่ทำให้ผ้าไทยพื้นถิ่นเป็นสื่อที่ใช้บ่งบอกอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่นั้นๆ(เครือมาศ วุฒิการณ์, 2544)นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องบ่งบอกสถานภาพทางสังคมของผู้ใช้อีกด้วย (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544: 40)

ผ้าไทยพื้นถิ่นสามารถจำแนกประเภทตามวิธีการทอ ความละเอียดของลาย การประยุกต์และผสมผสานลวดลายออกได้เป็น 5 ประเภทหลัก (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544)

การทอผ้าในภาคกลาง ในภาคกลางตอนบน(จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร อุตรดิตถ์ และสุโขทัย) และภาคกลางตอนล่าง (จังหวัดอุทัยธานี ชัยนาทสุพรรณบุรี สระบุรี ลพบุรี นครปฐม ราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ) มีกลุ่มชนชาวไทยยวนและชาวไทยลาวอพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในช่วงต่าง ๆของประวัติศาสตร์ไทยพวกไทยลาวนั้นมีหลายเผ่า เช่น พวน ไช่ ผู้ไทครั้ง ฯลฯซึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้ามาเพราะสงคราม

หรือสาเหตุอื่นๆ คนไทยพวกนี้ยังรักษาวัฒนธรรมและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นไว้ได้โดยเฉพาะวัฒนธรรมการทอผ้าของผู้หญิงที่ใช้เทคนิคการทำตีนจกและขิดเพื่อตกแต่งเป็นลวดลายบนผ้าที่ใช้ใช้ในเทศกาลต่าง ๆ หรือใช้ทำที่นอน หมอน ผ้าห่ม ผ้าเช็ดหน้าผ้าขาวม้า ฯลฯ แม้ว่าในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปมากคนไทยเหล่านี้ก็ยังยึดอาชีพทอผ้าเป็นอาชีพรองต่อจากการทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลักและเช่นเดียวกันกับผ้าในภาคเหนือลวดลายที่ตกแต่งบนผืนผ้าที่ทอโดยกลุ่มชนต่างเผ่ากันในภาคกลางนี้ก็ยังมีลักษณะและสีสันแตกต่างกันจนผู้ที่ศึกษาคุ้นเคยสามารถจะระบุแหล่งที่ผลิตผ้าได้จากลวดลายและสี(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ, ม.ป.ป.)

ผ้าทอแบบจก พบมากในแถบภาคเหนือ โดยการทอได้รับการสืบทอดมาจากกลุ่มชนเชื้อสายไทยวน ไทลื้อ ไทพวน และ ลาวคั้งโดยการทอคล้ายกับการทอแบบขิด แต่เพิ่มเส้นพุ่งพิเศษหลายเส้น และใช้ขนเม่นแทนไม้ และ บางครั้งมีการใช้มือจก เส้นพุ่งสลับสีเพื่อเพิ่มสีหลายๆสีไว้ในเนื้อผ้า

ผ้าทอแบบขิด พบมากในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการทอได้รับการสืบทอดมาจากกลุ่มชนเชื้อสายลาว ภูไท และ ไทลื้อโบราณโดยการทอจะทำให้เกิดลวดลายด้วยการใช้ไม้แผ่นบางๆ ปาดโค้งให้เกิดปลายแหลมด้านหนึ่ง เป็นเครื่องมือสำหรับสะกิดซ้อนเส้นไหมขึ้น หรือ กดเส้นไหมลงด้วยการนับเส้นไหมทีละเส้นๆ จนเกิดลวดลายตามที่ต้องการ

ผ้าทอแบบมัดหมี่ พบมากในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการทอได้รับการสืบทอดมาจากกลุ่มชนเชื้อสายลาว ภูไท เขมร และ ส่วยโดยการย้อมจะทำให้ผ้ามีลวดลายขึ้นมาด้วยการใช้เชือกมัดบางส่วนของวัสดุที่ใช้ทอ เพื่อไม่ให้ส่วนดังกล่าวติดสีย้อม และ เมื่อนำมาทอก็จะทำให้เกิดลวดลายต่างๆ

ผ้าทอแบบแพรวา พบมากในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการทอได้รับการสืบทอดมาจากกลุ่มชนเชื้อสายภูไทเป็นการทอแบบขิดทั้งผืน โดยแต่ละผืนจะรวบรวมลายผ้าไว้หลายๆลาย แต่ละลายจะทอสลับเป็นชั้นๆ สอดสีสลับกันหลายๆสี ซึ่งผู้ทอจะต้องมีตัวอย่างให้การทอเสมอ

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (www.kanchanpisek.or.th) กล่าวถึงการทอผ้าในภาคใต้ภาคใต้มีแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงหลายแห่งโดยเฉพาะแหล่งทอผ้ายกดินเงินดินทองซึ่งสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลจากชาวมุสลิมชาวอาหรับ ที่มาค้าขายตั้งแต่สมัยโบราณและต่อมาผ้ายกเงินยกทองได้กลายเป็นที่นิยมในหมู่ชนชั้นสูงของอาณาจักรไทยในภาคกลางบรรดาพวเจ้าเมืองและข้าราชการหัวเมืองภาคใต้จึงต่างสนับสนุนให้ลูกหลานและชาวบ้านทอกันเป็นล่ำเป็นสันโดยเฉพาะที่เมืองนครศรีธรรมราช เมืองสงขลาและที่ตำบล พุมเรียง อำเภอยะยาจังหวัดสุราษฎร์ธานีล้วนเคยเป็นแหล่งทอผ้าที่มีชื่อเสียงมากในอดีตเป็นที่กล่าวขวัญถึงและนิยมกันมากในหมู่ขุนนางสมัยกรุงศรีอยุธยากรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ปัจจุบันผ้ายกเมืองนครมีผู้บริจาคให้แก่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ นครศรีธรรมราชและจัดแสดงให้ประชาชนชมอยู่ในห้องผ้าของพิพิธภัณฑ์จำนวนมากแต่ช่างทอที่มี

ชื่อเสียงเสียชีวิตไปแล้วเป็นส่วนใหญ่และมีผู้สืบทอดความรู้ไว้น้อยมากจึงไม่มีการทอกันเป็นล่ำเป็นสันเหมือนสมัยโบราณ

สำนักพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2549)ทำการจัดระบบฐานข้อมูลคลัสเตอร์ที่มีศักยภาพออกเป็นกลุ่มๆต่าง โดยผ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีศักยภาพ แบ่งได้เป็นสองกลุ่ม คือ

1. กลุ่มกำลังพัฒนา เครือข่ายผู้ผลิตผ้าไหมบ้านเสี้ยวน้อย จังหวัดชัยภูมิ
 2. กลุ่มกำลังแสวงหาทิศทาง ผ้าคราม จังหวัดสกลนคร และผู้ผลิตผ้าไหมปักธงชัย
- นอกจากนี้ยังมีผ้าไทยพื้นถิ่นประเภทอื่นๆอีก โดยมีการเรียกแตกต่างกันไป

ในอดีตการทอผ้ามักเป็นการทอเพื่อใช้ในครัวเรือน หรือ เพื่อใช้ในชุมชนมากกว่า เพื่อการจำหน่าย แต่ในปัจจุบันความนิยมผ้าที่ผลิตจากอุตสาหกรรมแทนผ้าที่ทอด้วยมือ (วรรณภา วุฒิชะกุล และยุรรัตน์ พันธุ์ธรา, 2537) จนทำให้ผ้าไทยพื้นถิ่นขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ขาดการสืบทอดอย่างจริงจัง และ ช่างฝีมือก็มีจำนวนลดลง อีกทั้งการได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมราชสำนัก และวัฒนธรรมนครหลวง (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541: 15) รวมทั้งการขาดการศึกษาเกี่ยวกับผ้าไทยพื้นถิ่นและการประยุกต์ใช้ ซึ่งปัจจัยต่างๆเหล่านี้ทำให้ผ้าไทยพื้นถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่กำลังจะสูญหายไป ซึ่งจากการสำรวจเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยศิลปากรในปี 2544(มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544: 227)พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของผ้าไทยพื้นถิ่น คือ 1) การขาดความตื่นตัวในอาชีพของผู้ทอผ้า และการขาดผู้สืบทอดหรือผู้อนุรักษ์ อัตลักษณ์ หรือ ศิลปะของการทอผ้าแบบดั้งเดิม 2) การขาดการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งของผู้ทอผ้าในแต่ละพื้นที่ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการผลิตและการวางแผนการผลิต ขาดอำนาจต่อรอง และการกำหนดทิศทางในการจำหน่าย 3) การขาดความคิดริเริ่มในการพัฒนา การคิดค้นลวดลายใหม่ และ ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด 4) การขาดตลาดเพื่อรองรับสินค้า และการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง 5) การขาดการสนับสนุนและความช่วยเหลือที่ยั่งยืนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะด้านแหล่งเงินทุน เทคนิคการผลิต การจัดหาตลาด และ การประชาสัมพันธ์สินค้า

ผู้ที่ประกอบอาชีพทอผ้าไทยพื้นถิ่นในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากกลุ่มผู้อพยพต่างๆในอดีตเพื่อหาที่ทำกินใหม่ หรือ ถูกกวาดต้อนมาเนื่องจากภัยสงคราม โดยที่ผ้าทอของกลุ่มคนต่างๆเหล่านี้ยังมีลักษณะที่สืบทอดมาจากท้องถิ่นเดิม ซึ่งแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่หลากหลายในประเทศไทยโดยมีเทคนิคและวิธีการที่แตกต่างกันไป

http://phathai.tripod.com/html/Phathai1_3_2.html (ม.ป.ป.) จัดแบ่งประเภทของผ้าตามการใช้งานอาจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ ผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผ้าที่ใช้ในงานพิธีต่างๆ ผ้าที่ใช้ในศาสนา ในส่วนนี้ถือเป็นแบ่งการใช้งานในรูปแบบของเครื่องนุ่งห่มเป็นหลัก

การพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอไทยภายใต้ยุทธศาสตร์และแผนแม่บทเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม (2550-2554) นับว่าในภาวะแวดล้อมซึ่งได้มีการจัดทำทิศทางและยุทธศาสตร์ในขณะนั้นเศรษฐกิจและการค้าโลกมีการเติบโตอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเศรษฐกิจโลกมีการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5.2 และร้อยละ 3.4 ในปี 2007 และ 2008 ตามลำดับ โดยในปี 2008 อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีมูลค่าการส่งออกในตลาดโลกอยู่ที่ 560,277 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขยายตัวจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 7.5 และผลจากการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ภายใต้วิสัยทัศน์ซึ่งกำหนดให้ไทยเป็นศูนย์กลางสิ่งทอและแฟชั่นในภูมิภาคอาเซียนในช่วงระยะเวลาดังกล่าวที่ผ่านมา โดยการส่งเสริมนวัตกรรม การจัดตั้งศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอเพื่อผลักดันและอำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาสร้างความหลากหลายให้ผลิตภัณฑ์ การพัฒนาประสิทธิภาพแรงงาน การพัฒนาคลัสเตอร์สิ่งทอทั้งในส่วนกลางและในระดับภูมิภาค ตลอดจนการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานในตลาดอาเซียน ส่งผลให้ประเทศไทยยังสามารถรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งไว้ได้ในระดับน่าพอใจ โดยในปี 2008 ไทยมีส่วนแบ่งในตลาดส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มโลกอยู่ในอันดับที่ 12 และ 13 ตามลำดับ มีมูลค่าการส่งออกรวม 7,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ, 2554)

ในปัจจุบันรูปแบบการนำผ้าไปประยุกต์ใช้เริ่มมีทิศทางที่หลากหลายขึ้น เช่น สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2546) ยกตัวอย่างการนำผ้าไทยไปใช้ประดิษฐ์เป็นตุ๊กตาผ้าไทย ภาพประดับตกแต่งแบบหรรษา โดยเน้นตัวละครในวรรณคดีไทย เป็นต้น หรือบริษัทผลิตผ้าที่มีชื่อเสียงระดับ เช่น จิมป์ทอมสัน (www.jimthompson.com, 2553) ก็มีการนำผ้าไทยไปใช้ในการออกแบบข้าวของเครื่องใช้ เช่น กระเป๋า ซองใส่ปากกา เป็นต้น

ในประเทศไทย ศูนย์พัฒนาสิ่งทอผลิตภัณฑ์สิ่งทอ (ไม่ระบุปี) กล่าวถึงความหลากหลายในการนำสิ่งทอ หรือผ้าไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ซึ่งจัดแบ่งได้ถึง 12 สาขาด้วยกัน เช่น การเกษตร การก่อสร้าง ธรณี อุตสาหกรรม การแพทย์ ยานยนต์ บรรจุ ป้องกัน กีฬา คริวเรือ สิ่งแวดล้อม เสื้อผ้า

2.2 มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage)

มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้

Tangible Cultural Heritage คือ มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุต่างๆ (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550)

มรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

Intangible Cultural Heritage คือมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับภูมิปัญญา ทรัพย์สินทางปัญญา ระบบคุณค่า ความเชื่อ พฤติกรรมและวิถีชีวิต ซึ่งวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นี้มีผู้เสนอว่าน่าจะใช้คำว่า “วิถีชน” จะเห็นภาพได้ชัดเจนกว่า (กระทรวงวัฒนธรรม, 2550)

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) กระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) กล่าวว่าองค์การยูเนสโกได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมวิถีชนซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น มุขปาฐะ ความเชื่อ ประเพณีของท้องถิ่นและความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาลหรือวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นนามธรรมที่เป็นวิถีชีวิตของคนในแต่ละภูมิภาค องค์การยูเนสโกจึงต้องการให้ประเทศสมาชิกร่วมลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกวัฒนธรรมวิถีชนเพื่อให้มรดกวัฒนธรรม ความรู้พื้นบ้านในแต่ละภูมิภาคได้รับการจดลิขสิทธิ์คุ้มครองไม่ถูกล่วงละเมิดหรือถูกนำไปใช้หาผลประโยชน์โดยเจ้าของวัฒนธรรมไม่ได้รับประโยชน์ตอบแทนกลุ่มประเทศในเอเชียจึงเริ่มหันมาตระหนักถึงความสำคัญในมรดกวัฒนธรรมวิถีชนจึงได้ร่วมมือกันจัดการประชุมผู้เชี่ยวชาญนานาชาติว่าด้วยเรื่องมรดกวัฒนธรรมวิถีชนในกลุ่มประเทศเอเชีย: การคุ้มครองและจัดทำคลังข้อมูล (Sub-Regional Experts Meeting in Asia on Intangible Cultural Heritage : Safeguarding and Inventory-Making Methodologies)(กระทรวงวัฒนธรรม, 2553)

2.3 การสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Interpretation)

การสื่อความหมายมักจะถูกใช้บ่อยในอุทยานแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถาน สวนสัตว์ สวนพฤกษศาสตร์ สถานที่รวบรวมข้อมูลชาติพันธุ์ แกลลอรี่ อุทยานประวัติศาสตร์ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ป่า และพื้นที่สงวนรักษาอื่นๆ ปัจจุบันมีการสื่อความหมายถูกใช้มากในกลุ่มของมัคคุเทศก์ ผู้จัดรายการนำเที่ยว องค์กรอนุรักษ์ และกลุ่มประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

การสื่อความหมายเป็นกุญแจที่จะทำให้เราเข้าใจสิ่งที่เรากำลังศึกษา มันเป็นการท้าทายเราที่จะสื่อความหมายของชาติ การสื่อความหมายเป็นสิ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิต ระบบ และโครงสร้าง

การสื่อความหมายจะถูกจัดอันดับโดยนักประวัติศาสตร์ นักภูมิศาสตร์ นักชีววิทยานักวิทยาศาสตร์ นักเขียน ศิลปิน และผู้ถ่ายทอดการสื่อความหมายของมนุษย์

นักสื่อความหมายมักจะอธิบาย แนะนำ สะท้อน ตีแผ่ จัดการ ตั้งคำถาม และแบ่งปันประสบการณ์ของสถานที่สำคัญต่างๆ โดยมักสื่อไปถึงศูนย์กลางของชาติเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญ

ผู้ที่ทำการสื่อความหมาย จะต้องเข้าใจว่านักท่องเที่ยวต้องการอะไร และสนใจอะไร พวกเขาต้องรู้วิธีการสื่อสารระหว่างคนกับสถานที่ อดีตกับปัจจุบัน คนกับคน พวกเขาจะรู้วิธีการตอบคำถามแก่ผู้มาเยี่ยมชม

ประโยชน์ของการสื่อความหมาย คือ

- ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีความหมายและสนุกสนานแก่ผู้มาเยือน
- ช่วยให้ผู้มาเยือนระวัง ซาบซึ้งและเข้าใจประสบการณ์เกี่ยวกับมรดกที่ได้รับ
- ทำให้บรรลូវัตถุประสงค์ของการจัดการ โดยทำให้เกิดความคิดในการใช้ทรัพยากรแก่ผู้มาเยือน

- สนับสนุนให้สาธารณชนเข้าใจการจัดการมรดกขององค์กรและรายละเอียดการดำเนินการต่างๆ(องค์กรสื่อความหมายออสเตรเลีย, 2549)

กระแสของการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการสื่อความหมายมรดกวัฒนธรรม เริ่มขึ้นโดย ฟรีแมน ทิลเดน (Freeman Tilden) ใน ปี พ.ศ.2500 โดยทิลเดนได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “การสื่อความหมายมรดกคือกิจกรรมการศึกษาซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นความหมายและความสัมพันธ์ผ่านการใช้วัตถุต้นแบบ โดยประสบการณ์ตรง โดยสื่อ ซึ่งจะสื่อสารได้เข้าใจง่ายกว่าข้อเท็จจริง

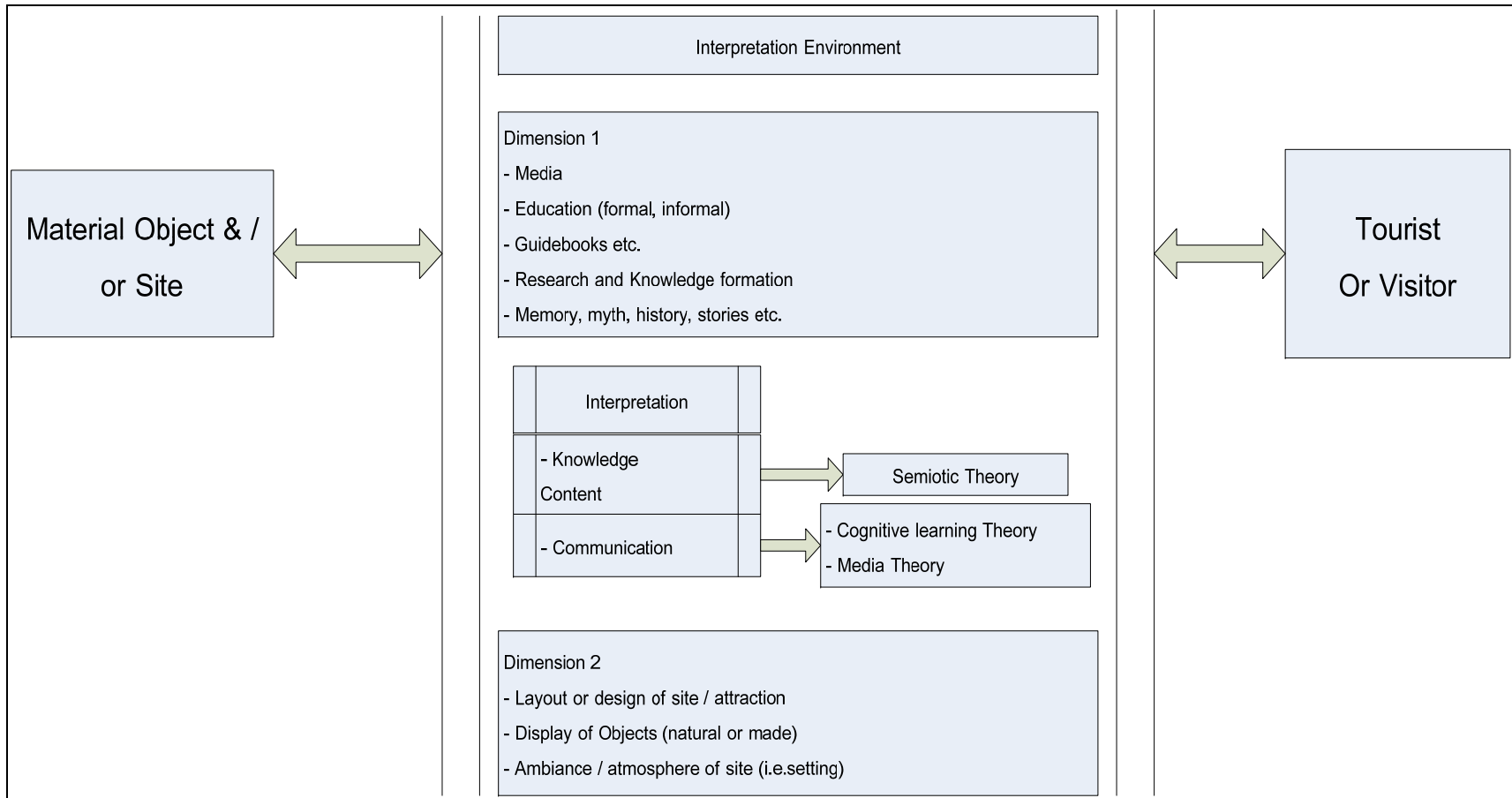
สมาคมการสื่อความหมายมรดก (2518) ของสหราชอาณาจักร ได้เพิ่มเติมแนวคิดต่อมาในเรื่องของกาลเวลาและความสมบูรณ์ของชีวิต (enrich) “การสื่อความหมายคือการทำให้ชีวิตของเราสมบูรณ์ขึ้นก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับประสบการณ์ และการเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับคน สถานที่ เหตุการณ์ และวัตถุจากอดีตถึงปัจจุบัน

องค์กรสื่อความหมายแห่งชาติ (2531) ของประเทศสหรัฐอเมริกา กล่าวถึงการสื่อความหมายในแง่มุมมองที่แตกต่างออกไปเกี่ยวกับผู้ชม (audience) ว่า “กระบวนการสื่อสารที่มีภารกิจเพื่อเลียนแบบอารมณ์ และเชื่อมต่อย่างมีความรู้ ระหว่างความสนใจของผู้ชมและความหมายตามธรรมชาติในทรัพยากรนั้นๆ”

องค์กรสื่อความหมายแคนาดา (2546) ให้คำจำกัดการสื่อความหมายไว้ว่า “เป็นกระบวนการสื่อสารที่ถูกออกแบบเพื่อชี้ให้เห็นถึงความหมายและความสัมพันธ์ของมรดกวัฒนธรรมและมรดกธรรมชาติแก่สาธารณชน ผ่านการเกี่ยวข้องโดยตรงกับวัตถุ สิ่งประดิษฐ์ ภูมิทัศน์ หรือพื้นที่”

เครือข่ายการสื่อความหมายสกอต (Scottish Interpretation Network, 2548)
 “การสื่อความหมายคือกระบวนการสื่อสารข้อความและเรื่องราวเกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมและธรรมชาติ ไปยังผู้ชมด้วยแรงบันดาลใจและการเข้าใจอย่างกว้างเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของเรา หรือสรุปอย่างง่ายคือ การสื่อความหมายคือการเล่าเรื่อง” จะเห็นได้ว่าเครือข่ายฯ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแรงบันดาลใจและสิ่งแวดล้อมผ่านทาง การเล่าเรื่อง

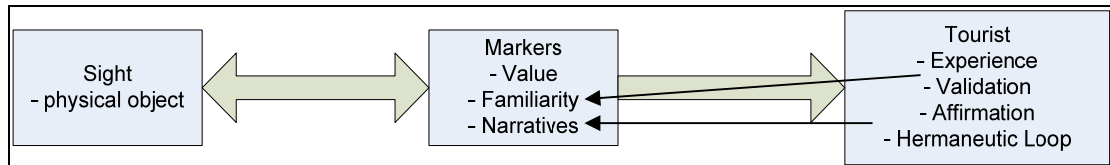
รัสเซล สเตฟ, ดิน แมคคันเนล และจอห์น อูรี (Russel Staiff, 2003 after Dean MacCannell, 1976 and John Urry, 1995) ศึกษารูปแบบการสื่อความหมายว่าควรจะมีองค์ประกอบดังแผนภาพที่ 2.1 ด้านล่าง

ภาพที่ 2.1 การสื่อความหมาย

ที่มา : Russel Staiff. (2003) after Dean MacCannell. (1976) and John Urry. (1995)

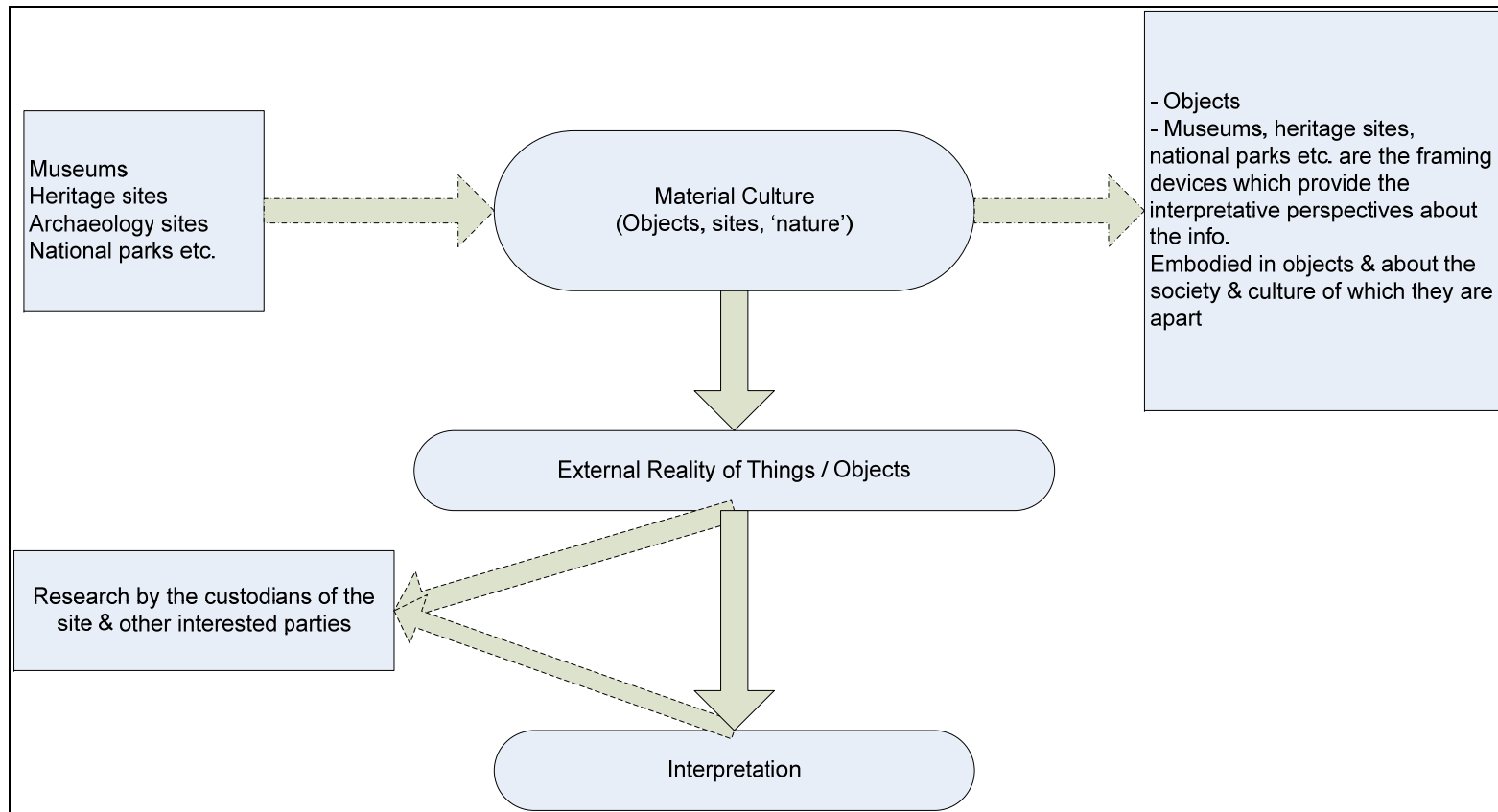
โดยแผนภาพที่ 2.1 มีปฏิสัมพันธ์กับแผนภาพที่ 2.2 ด้านล่าง (Russel Staiff, 2003 after Dean MacCannell, 1976 and John Urry, 1995) โดย เริ่มต้นจาก Sight หมายความว่าถึง Physical Object และยังต้องมีการให้ความสำคัญ (Significance) ของพื้นที่ ในโมเดลของ รัสเซล ได้ให้ความสำคัญ มีค่าเท่ากับ คุณค่า (Value) เพื่อที่จะสื่อไปยังนักท่องเที่ยว (Tourist) ดังนี้

ภาพที่ 2.2 Model of Tourists Attractions

ที่มา : Russel Staiff. (2003)

ต่อมาสเตฟ รัสเซล (Staiff Russel, 2003) ยังได้ศึกษาถึงโมเดลของ Material Culture อีก โดยอ้างอิงใน บาร์เน็ต เพียร์ซ (Barnett W. Pearce, 1994) ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนต่อยอดของ Model of Interpretation, Model of Tourists Attractions และ Model of Material Culture

ภาพที่ 2.3 Model of Material Culture

ที่มา : Russel Staiff. (2003)

